

Số: 01/2025/QĐST-VDS

Đồng Nai, ngày 05 tháng 9 năm 2025

QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
V/v yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự

TÒA ÁN NHÂN DÂN KHU VỰC 5 – ĐỒNG NAI

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Ông Thái Văn Nhật.

Thư ký phiên họp: Bà Đoàn Thị Bích - Thư ký Tòa án nhân dân Khu vực 5- Đồng Nai.

Đại diện Viện Kiểm sát nhân dân Khu vực 5- Đồng Nai tham gia phiên họp:
Bà Hoàng Thị Thanh Xuân- Kiểm sát viên.

Ngày 05 tháng 9 năm 2023, tại trụ sở Tòa án nhân dân Khu vực 5- Đồng Nai, mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số: 132/2025/TLST-VDS ngày 07 tháng 5 năm 2025 về việc: “Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự” đối với: Bà Đào Thị Ú, sinh năm 1964; địa chỉ: tổ A, khu phố S, thị trấn L, huyện C, tỉnh Đồng Nai (địa chỉ mới: xã C, tỉnh Đồng Nai), theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số: 85/2025/QĐMPH-VDS ngày 19 tháng 8 năm 2025, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- *Người yêu cầu giải quyết việc dân sự:* Bà Đào Thị C, sinh năm 1954; địa chỉ: tổ A, khu phố S, thị trấn L, huyện C, tỉnh Đồng Nai (địa chỉ mới: xã C, tỉnh Đồng Nai).

- *Người bị yêu cầu:* Bà Đào Thị Ú, sinh năm 1964; địa chỉ: tổ A, khu phố S, thị trấn L, huyện C, tỉnh Đồng Nai (địa chỉ mới: xã C, tỉnh Đồng Nai).

- *Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đến việc giải quyết việc dân sự:*

1. Bà Đào Thị P, sinh năm 1950; địa chỉ: khu K, thị trấn L, huyện L, tỉnh Đồng Nai. (địa chỉ mới: xã L, tỉnh Đồng Nai).

2. Ông Đào Văn K, sinh năm 1956; địa chỉ: tổ A, khu phố S, thị trấn L, huyện C, tỉnh Đồng Nai (địa chỉ mới: xã C, tỉnh Đồng Nai).

3. Bà Đào Thị G, sinh năm 1958; địa chỉ: khu K, thị trấn L, huyện L, tỉnh Đồng Nai. (địa chỉ mới: xã L, tỉnh Đồng Nai).

4. Ông Đào Văn K1, sinh năm 1963; địa chỉ: tổ A, khu phố S, thị trấn L, huyện C, tỉnh Đồng Nai (địa chỉ mới: xã C, tỉnh Đồng Nai).

*(bà C, bà Ú có mặt; bà P, ông K, bà Gia vắng mặt và có đơn xin vắng mặt;
ông K1 vắng mặt).*

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Theo đơn yêu cầu đề ngày 28/4/2025 và lời khai trong quá trình tham gia tố tụng, người yêu cầu bà Đào Thị C trình bày:

Bà Đào Thị Ú, sinh năm 1964, là em gái ruột và sinh sống với bà C từ nhỏ cho tới nay tại địa chỉ: tổ A, khu phố S, thị trấn L, huyện C, tỉnh Đồng Nai. Bà Ú có tiền sử bệnh tâm thần từ nhỏ, đến khoảng năm 1991 bà Ú phát bệnh tâm thần càng nặng hơn, bà C có đưa bà Ú đi khám bệnh tại Bệnh viện T, địa chỉ tại thành phố B, tỉnh Đồng Nai có kết luận: bà Ú bị “Chậm phát triển tâm thần mức độ nặng”. Từ đó đến nay bà Ú không còn nhận thức hay làm chủ được hành vi của mình trong cuộc sống sinh hoạt hàng ngày và bà Ú vẫn ở chung với bà C để bà C chăm sóc cho bà.

Nay bà Đào Thị C yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự đối với Bà Đào Thị Ú, sinh năm 1964; địa chỉ: tổ A, khu phố S, thị trấn L, huyện C, tỉnh Đồng Nai. Lý do: để có người đại diện theo pháp luật, đại diện giám hộ cho bà Ú tham gia các giao dịch dân sự trong cuộc sống sinh hoạt hàng ngày.

Tại các bản tự khai, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đến việc giải quyết việc dân sự bà Đào Thị G, bà Đào Thị P, ông Đào Văn K thống nhất trình bày:

Bà Đào Thị Ú, sinh năm 1964, là em gái ruột của các ông bà. Bà Ú sinh sống với bà Đào Thị C từ nhỏ cho tới nay tại địa chỉ: tổ A, khu phố S, thị trấn L, huyện C, tỉnh Đồng Nai. Bà Ú có tiền sử bệnh tâm thần từ nhỏ, đến khoảng năm 1991 bà Ú phát bệnh tâm thần càng nặng hơn, bà Ú đi khám bệnh tại Bệnh viện T, địa chỉ tại thành phố B, tỉnh Đồng Nai có kết luận: bà Ú bị “Chậm phát triển tâm thần mức độ nặng”. Từ đó đến nay bà Ú không còn nhận thức hay làm chủ được hành vi của mình trong cuộc sống sinh hoạt hàng ngày và bà Ú vẫn ở chung với bà C.

Nay các ông bà đồng ý với yêu cầu của bà Đào Thị C, cụ thể: yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự đối với Bà Đào Thị Ú, sinh năm 1964; địa chỉ: tổ A, khu phố S, thị trấn L, huyện C, tỉnh Đồng Nai. Lý do: để có người đại diện theo pháp luật, đại diện giám hộ cho bà Ú tham gia các giao dịch dân sự trong cuộc sống sinh hoạt hàng ngày.

Quá trình tiến hành tố tụng, Tòa án đã triệu tập hợp lệ ông Đào Văn K1- người có quyền và nghĩa vụ liên quan, tuy nhiên ông K1 không tới Tòa án làm việc, đồng thời không có ý kiến gì.

Ý kiến phát biểu của Đại diện Viện Kiểm sát nhân dân Khu vực 5- Đồng Nai tại phiên họp:

- Về tố tụng: Việc tuân theo pháp luật của Thẩm phán, Hội đồng giải quyết việc dân sự, Thư ký phiên họp; việc tuân theo pháp luật của người tham gia tố tụng dân sự kể từ khi thụ lý việc dân sự cho đến trước thời điểm Thẩm phán, Hội đồng

giải quyết việc dân sự ra quyết định giải quyết việc dân sự là đúng theo quy định của Bộ luật Tố tụng dân sự.

- Về nội dung:

Qua nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự, nhận thấy: bà Đào Thị Ú, sinh năm 1964 là em gái ruột của bà Đào Thị C, sinh năm 1954 cùng sinh sống tại ấp S, xã C, tỉnh Đồng Nai từ nhỏ cho tới nay. Bà Ú bị bệnh tâm thần từ nhỏ. Đến năm 1991, bà Ú không còn nhận thức hay làm chủ được hành vi của mình trong cuộc sống sinh hoạt hằng ngày. Nay bà C yêu cầu Tòa án giải quyết tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự đối với bà Đào Thị Ú. Qua việc xác nhận của hàng xóm, của Trạm Y tế và của UBND thị trấn L, huyện C (nay là xã C) đều ghi nhận việc bà Ú bị mắc bệnh tâm thần là đúng. Ngoài ra, tại bản kết luận giám định pháp y tâm thần theo trung cầu số 200/KL-VPYTW ngày 07/8/2025 kết luận: Tại thời điểm giám định đối tượng Đào Thị Ú bị bệnh: Chậm phát triển tâm thần nặng. Theo bảng phân loại bệnh quốc tế lần thứ 10 năm 1992, bệnh có mã số F72. Hiện nay, đối tượng mất khả năng nhận thức và điều khiển hành vi.

Do đó, căn cứ Điều 22, khoản 3 Điều 53 BLDS, Điều 376, Điều 377, Điều 378 BLTTDS, chấp nhận đơn “*Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự*” của bà B Đào Thị C đối với bà B Đào Thị Ú, sinh năm 1964, ngụ tại ấp S, xã C, tỉnh Đồng Nai. Đề nghị Tòa án ra quyết định tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự đối với bà Đào Thị Ú.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của đương sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân Khu vực 5- Đồng Nai nhận định:

[1] Về quan hệ pháp luật và thẩm quyền giải quyết: Bà Đào Thị C có đơn yêu cầu tuyên bố bà Đào Thị Ú mất năng lực hành vi dân sự, bà Ú sinh sống tại địa chỉ: ấp S, xã C, tỉnh Đồng Nai. Vì vậy Tòa án xác định quan hệ pháp luật là “*Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự*” và thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân Khu vực 5- Đồng Nai theo quy định tại khoản 1 Điều 27, điểm a khoản 2 Điều 35 và điểm a khoản 2 Điều 39 của Bộ luật Tố tụng dân sự, Luật số 85/2025/QH15, Nghị quyết số 81/2025/UBTVQH15 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội.

[2] Về yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự đối với bà Đào Thị Ú:

[2.1] Người yêu cầu bà Đào Thị C là chị gái ruột của bà Đào Thị Ú. Bố, mẹ của bà Ú đã mất, bà Ú không có chồng, con và sinh sống với bà C từ nhỏ cho tới nay tại ấp S, xã C, tỉnh Đồng Nai. Bà Ú có tiền sử bệnh tâm thần từ nhỏ, đến khoảng năm 1991 bà Ú phát bệnh tâm thần càng nặng hơn; bà Ú đi khám bệnh tại Bệnh viện T, địa chỉ tại thành phố B, tỉnh Đồng Nai có kết luận: bà Ú bị “Chậm phát triển tâm thần mức độ nặng”. Từ đó đến nay bà Ú không còn nhận thức hay làm chủ được hành vi của mình trong cuộc sống sinh hoạt hằng ngày.

[2.2] Ngày 10/6/2025, Tòa án nhân dân Khu vực 5 ban hành Quyết định Trung cầu giám định số 111/2025/QĐ-TA yêu cầu Viện Pháp y tâm thần Trung ương B1 thực hiện giám định pháp y tâm thần đối với bà Đào Thị Ú để xác định bà Ú có mất năng lực hành vi dân sự hay hạn chế năng lực hành vi dân sự không?

Tại “Kết luận giám định pháp y tâm thần theo trung cầu” số 200/KL-VPYTW ngày 07/8/2025 của Viện Pháp y tâm thần Trung ương B1, kết luận:

- Tại thời điểm giám định đối tượng Đào Thị Ú bị bệnh: Chậm phát triển tâm thần nặng. Theo bảng phân loại bệnh quốc tế lần thứ 10 năm 1992, bệnh có mã số F72.

- Hiện nay, đối tượng mất khả năng nhận thức và điều khiển hành vi.

Do đó, cần áp dụng quy định tại khoản 1 Điều 22 Bộ luật Dân sự, chấp nhận yêu cầu của bà Đào Thị C về việc yêu cầu tuyên bố bà Đào Thị Ú mất năng lực hành vi dân sự.

[3] Ý kiến của Kiểm sát viên tham gia phiên họp là có cơ sở và phù hợp với quy định của pháp luật.

[4] Về lệ phí: Người yêu cầu bà Đào Thị C là người cao tuổi nên được miễn lệ phí sơ thẩm theo quy định pháp luật.

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ các Điều 19 và Điều 22 của Bộ luật Dân sự năm 2015;

Căn cứ vào khoản 1 Điều 27; điểm a khoản 2 Điều 35; điểm a khoản 2 Điều 39; Điều 149; Điều 370; Điều 372; Điều 376; Điều 377 và Điều 378 của Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015;

Căn cứ Luật số 85/2025/QH15, Nghị quyết số 81/2025/UBTVQH15, Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội.

1. Chấp nhận yêu cầu của bà Đào Thị C về việc: “Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự”.

Tuyên bố bà Đào Thị Ú, sinh năm 1964; địa chỉ: tổ A, khu phố S, thị trấn L, huyện C, tỉnh Đồng Nai (địa chỉ mới: xã C, tỉnh Đồng Nai) mất năng lực hành vi dân sự.

2. Lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Bà Đào Thị C được miễn lệ phí sơ thẩm.

3. Về quyền kháng cáo, kháng nghị: Người yêu cầu người bị yêu cầu có quyền kháng cáo quyết định trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày ban hành quyết định; người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đến việc giải quyết việc dân sự vắng mặt có quyền kháng cáo quyết định này trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày nhận được quyết định hoặc kể từ ngày quyết định này được thông báo, niêm yết.

Viện kiểm sát cùng cấp có quyền kháng nghị quyết định này trong thời hạn 10 ngày, Viện kiểm sát cấp trên trực tiếp có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định.

Nơi nhận:

- TAND tỉnh Đồng Nai;
- VKSND tỉnh Đồng Nai;
- VKSND Khu vực 5- Đồng Nai;
- Thi hành án dân sự tỉnh Đồng Nai;
- Đường sự;
- Lưu: HSVA, VT.

THẨM PHÁN

Thái Văn Nhật